Pralatúra Svätého Kríža a Opus Dei

Regionálny vikár

DEKRET

Pralát Opus Dei vydal 22. februára 2020 „Usmernenia týkajúce sa ochrany maloletých a osobitne zraniteľných osôb“, v ktorých uplatnil na Pralaturu zásady ochrany maloletých a zraniteľných osôb stanovené pápežom Františkom pre Vatikánsky štát 26. marca 2019.

V súlade s ustanoveniami týchto usmernení **týmto dekrétom schvaľujem „Normy týkajúce sa vyšetrovania v prípadoch obvinení zo sexuálneho zneužívania maloletých pripisovaných veriacim Pralatury Opus Dei v regióne strednej a severnej Európy“.**

Tieto normy zohľadňujú ustanovenia kánonického práva, ako aj usmernenia Poľskej biskupskej konferencie týkajúce sa predbežného kánonického vyšetrovania v prípade obvinení kňazov z činov proti šiestemu prikázaniu Desatora voči osobe mladšej ako osemnásť rokov, prijaté počas 366. plenárneho zasadnutia Poľskej biskupskej konferencie v dňoch 7.–8. októbra 2014.

Tieto normy platia v regióne strednej a severnej Európy prelatúry Opus Dei, ktorý zahŕňa deväť krajín: Poľsko, Slovensko, Česko, Litvu, Lotyšsko, Estónsko, Fínsko, Slovinsko a Chorvátsko.

Dňom nadobudnutia účinnosti týchto noriem strácajú platnosť doterajšie „Normy týkajúce sa vyšetrovania v prípade obvinení a iných správ o sexuálnom zneužívaní maloletých počas apoštolskej činnosti a kresťanskej formácie realizovanej Pralúrou Opus Dei“, schválené 8. septembra 2020.

Tento dekrét nadobúda platnosť dňa 3. novembra 2026.

PRAELATURA · SANCTAE · CRUCIS · ET · OPERIS · DEI · VIC · REG · EUR · CEN · SPP · EDU

A Mospero-Dąbrowki

Varšava, 3. novembra 2026

Ecs Lib. I; s. 2, p. 21

NORMY TÝKAJÚCE SA VYŠETROVANIA V PRÍPADOCH OBVINENÍ Z SEXUÁLNEHO ZNEUŽÍVANIA MALOLETÝCH PRIPISOVANÝCH VERIACIM PRAELATÚRY OPUS DEI V REGIÓNE STREDO-SEVERNÁ EURÓPA

V súlade s usmerneniami Kongregácie pre náuku viery, obsiahnutými v liste z 3. mája 2011 adresovanom biskupom a im právne rovnocenným osobám, bolo nariadené vypracovať jasné postupy týkajúce sa prípadov obvinení zo sexuálneho zneužívania. Nižšie sú uvedené spomínané normy stanovené Personálnou prelatúrou Svätého Kríža a Opus Dei v regióne strednej a severnej Európy. Tento okruh zahŕňa deväť krajín: Poľsko, Slovensko, Česko, Litvu, Lotyšsko, Estónsko, Fínsko, Slovinsko a Chorvátsko.

Tieto normy zohľadňujú „usmernenia Poľskej biskupskej konferencie týkajúce sa predbežného kanonického vyšetrovania v prípade obvinení duchovných z činov proti šiestemu prikázaniu Desatora voči maloletým osobám mladším ako osemnásť rokov“, prijaté počas 366. plenárneho zasadnutia Poľskej biskupskej konferencie (KEP) v dňoch 7. – 8. októbra 2014.

Vzhľadom na reštrukturalizáciu regiónov v Pralúrii Opus Dei a na potrebu prispôsobiť tieto normy krajinám s odlišnou legislatívou a s veľmi rôznorodým vývojom katolíckej cirkvi by mali byť tieto normy o niekoľko rokov prehodnotené a aktualizované. Stanovili sme si termín december 2030.

Sídlo regionálneho vikára regiónu strednej a severnej Európy sa nachádza vo Varšave. Z tohto dôvodu je oficiálna verzia týchto noriem v poľskom jazyku. V ostatných krajinách regiónu by mala byť k dispozícii verzia v miestnom jazyku.

Je vhodné, aby v každej krajine existoval plynulý kontakt s príslušným úradom biskupskej konferencie danej krajiny alebo regiónu.

[Podpis]

I. CHARAKTER TÝCHTO NORM A ROZSAH ICH UPLATŇOVANIA 2
1. Charakter týchto noriem 2
2. Rozsah pôsobnosti 3
II PRÍSLUŠNÉ CIRKEVNÉ ORGÁNY A POMOCNÉ ORGÁNY 3
3. Príslušné cirkevné orgány 3
4. Poradný výbor 4
5. Koordinátor pre ochranu maloletých 5
III. HODNOTY, KTORÉ BY MALI BYŤ CHRÁNENÉ 6
6. Po prijatí obžaloby a počas vyšetrovania je potrebné chrániť nasledujúce hodnoty: . 6
IV SPÔSOB PREDKLADANIA A PRIJÍMANIA OBŽALÔB 8
7. Spôsob podávania a prijímania obžalôb 8
8. Pomoc údajným obetiam 10
9. Oznámenie civilným orgánom 10
V PREDBEŽNÉ VYŠETROVANIE 11
10. Začatie predbežného vyšetrovania 11
11. Priebeh predbežného vyšetrovania 12
12. Závery a odporúčania vyplývajúce z predbežného vyšetrovania 13
13. Ukončenie predbežného vyšetrovania vikárom 14
VI. PASTORAČNÁ ODPOVEĎ PO UKONČENÍ PRELIMINÁRNEHO VYŠETROVANIA 15
14. Pastoračná reakcia voči obeti 15
15. Pastoračná reakcia voči obvinenému 16
16. Pastoračná reakcia voči ostatným osobám dotknutým touto záležitosťou 16
VII KANONICKÁ REAKCIA NA POTVRDENÉ TRESTNÉ ČINY SEXUÁLNEHO ZNEUŽÍVANIA VOČI NEPLNOLETÝM 17

I. CHARAKTER TÝCHTO NORIEM A ROZSAH ICH UPLATŇOVANIA

1. Charakter týchto noriem

1.1 Katolícka cirkev, a teda aj Pralátstvo Svätého kríža a Opus Dei v regióne strednej a severnej Európy, považuje sexuálne zneužívanie maloletých za závažné porušenie kresťanských zásad, ktoré nemožno tolerovať. Tento trestný čin je obzvlášť závažný, ak ho spáchajú osoby, ktoré sa zaviazali pomáhať druhým v dôslednejšom nasledovaní Ježiša Krista a jeho učenia.

1.2 Tieto normy zapadajú do všeobecne prijatých ustanovení cirkevného práva (porov. Kódex kánonického práva [KKP], kán. 31, 34). Slúžia ako pomôcka pri uplatňovaní noriem všeobecného práva obsiahnutých v KPK, kán. 1717, ako aj v *motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela (Sst)* z 30. apríla 2001, aktualizovanom 21. mája 2010, týkajúcich sa predbežného vyšetrovania obvinení zo sexuálneho zneužívania maloletých.

1.3 Tieto normy boli vypracované na základe usmernení poskytnutých Kongregáciou pre náuku viery v obežníku z 3. mája 2011 a na základe „Usmernení Poľskej biskupskej konferencie týkajúcich sa predbežného kanonického vyšetrovania v prípade obvinení duchovných z činov proti šiestemu prikázaniu Desatora voči maloletým osobám mladším ako osemnásť rokov“, prijatých počas 366. plenárneho zasadnutia Poľskej biskupskej konferencie v dňoch 7. – 8. októbra 2014.

2. Rozsah pôsobnosti

2.1 Tieto normy sa vzťahujú na osoby, ktoré sú v čase podania obvinenia veriacimi Pralatury. Tieto normy sa vzťahujú výlučne na konanie vo veciach obvinení z činu alebo činov spáchaných počas vykonávania apoštolskej činnosti prelatury pod vedením regionálneho vikára, spočívajúcej vo vedení kresťanskej formácie alebo duchovného sprevádzania (porov. *Codex Iuris Particularis seu Statuta Praelaturae Sanctae Crucis et Operis Dei* [Statuta], obehový list, I, e).

2.2 Tieto normy sa nevzťahujú na:

2.2.1 laikov Pralatury pri výkone ich profesijnej alebo osobnej činnosti.

2.2.2 Svetských zamestnancov a dobrovoľníkov pracujúcich v inštitúciách alebo na projektoch, ak je prelatúra zodpovedná výlučne za duchovné aspekty týchto inštitúcií alebo projektov. Tieto inštitúcie majú vlastné normy a postupy a sú zodpovedné za správanie svojich zamestnancov voči štátnym orgánom a voči spoločenskej skupine, pre ktorú pracujú (rodičia žiakov škôl, účastníci sezónnych výletov, obyvatelia študentských internátov a iné osoby, ktoré nie sú uvedené, ale nachádzajú sa v podobnom vzťahu).

2.3 Za sexuálne zneužívanie sa v súlade s článkom 6 *Sst* považuje trestný čin proti šiestemu prikázaniu Desatora, spáchaný jedným z veriacich uvedených v článku 2.1 voči osobe mladšej ako 18 rokov.

II. **ZODPOVEDNÉ** CIRKEVNÉ **ORGÁNY** A **POMOCNÉ** ORGÁNY

3. *Príslušné cirkevné orgány*

3.1 Cirkevným orgánom zodpovedným za vyšetrovanie, o ktorom hovoria tieto normy, je regionálny vikár prelatury (ďalej len „vikár“) ako ordinár miesta danej cirkevnej administratívnej jednotky, t. j. daného regiónu prelatury (porov. *Codex iuris particularis seu Statuta Praelaturae Sanctae*

Crucis et Operis Dei [*Statuta*], 151 § 1).

3.2 Hoci mu v súlade s všeobecným právom a s týmito normami pri vyšetrovaní pomáhajú aj iné osoby a formulujú svoje stanovisko, nemôžu nahradiť preskúmanie veci vikárom ani jeho *potestas regiminis*; nenahrádza to ani trestné konanie, na ktorom sa zúčastňujú dvaja znalci (porov. KPK, kán. 1718, § 3), ktoré musí byť predložené súdu prelatúry so sídlom v Ríme.

4. Poradný výbor

4.1 Mal by existovať poradný výbor, ktorý je konzultačným orgánom vikára v súvislosti s predbežným vyšetrovaním obvinení zo sexuálneho zneužívania maloletých voči veriacim prelatúry. Do pôsobnosti tohto výboru patria:

4.1.1 Preskúmavanie a navrhovanie aktualizácie týchto noriem.

4.1.2 Poradenstvo regionálnemu vikárovi, spolu s promotorom spravodlivosti prelatúry v danom regióne, pri posudzovaní obvinení a pri určovaní možnosti uplatnenia v každom jednotlivom prípade niektorého z preventívnych opatrení stanovených v KPK, kán. 1722, s cieľom chrániť spoločné dobro. Podľa *Sst*, čl. 19 by sa takéto opatrenia mali uplatniť po začatí predbežného vyšetrovania.

4.1.3 Poradenstvo regionálnemu vikárovi vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa zneužívania, pričom predkladá návrhy týkajúce sa ochrany maloletých.

4.2 Poradný výbor sa skladá z najmenej piatich stálych členov, medzi ktorými je aj centrálny koordinátor. V prípade záležitostí týkajúcich sa Poľska sa na práci výboru podieľa on, zatiaľ čo v prípade záležitostí týkajúcich sa ostatných krajín regiónu sa na práci výboru podieľa navyše príslušný národný koordinátor. Všetci členovia výboru musia byť osobami s príkladným správaním a spravodlivým úsudkom, ktoré sú v plnom spojení s Cirkvou.

4.2.1 Väčšinu členov výboru by mali tvoriť laickí veriaci, ktorí sa nevenujú plne úlohám prelatúry. Predsedom výboru by mal byť kňaz prelatúry s dlhoročnou pastoračnou skúsenosťou, vyznačujúci sa rozvážnosťou, pričom aspoň jeden člen výboru by mal mať skúsenosti s konaním v prípadoch sexuálneho zneužívania maloletých.

4.2.2 Pokiaľ je to možné, treba zabezpečiť, aby medzi členmi výboru boli odborníci z rôznych oblastí: kánonického práva, práva

občianskeho práva, morálnej teológie alebo etiky. Jeden z nich však musí byť odborníkom v oblasti psychológie.

4.2.3 Vikár menuje členov poradného výboru na obdobie piatich rokov, ktoré môže byť predĺžené. Nič nebráni tomu, aby vikár požiadal jedného z členov svojej rady o účasť na zasadnutiach poradného výboru.

4.3 Je vhodné, aby sa na zasadnutiach poradného výboru zúčastňoval regionálny promotor spravodlivosti.

5. *Koordinátor pre ochranu maloletých*

5.1 Vikár menuje Centrálneho koordinátora pre ochranu maloletých (ďalej len „Centrálny koordinátor"), ktorý je zodpovedný za prijímanie oznámení týkajúcich sa sexuálneho zneužívania maloletých pripisovaných veriacim Prałatury v Poľsku a za koordináciu činností národných koordinátorov v ostatných krajinách regiónu. Účasť koordinátorov na práci poradného výboru upravuje článok 4.2.

5.2 V ostatných krajinách regiónu, t. j. na Slovensku, v Českej republike, na Litve, v Lotyšsku, v Estónsku, vo Fínsku, v Slovinsku a v Chorvátsku, menuje vikár národného koordinátora.

5.3 Koordinátori by mali prijímať obvinenia s úctou, pochopením a súcitom. Mali by vedieť počúvať, byť otvorení voči potrebám osôb, ktoré podávajú obvinenia, a konať taktne a nestranne.

5.4 Ak v niektorom prípade centrálny alebo národný koordinátor dočasne nemôže vykonávať svoje funkcie, vikár vymenuje jeho zástupcu.

5.5 Koordinátor sa tiež stará o sprostredkovanie stretnutí údajných obetí s vikárom alebo jeho delegátom v prípadoch, keď sa takéto stretnutia javia ako vhodné na prerokovanie prípadnej pastoračnej alebo lekárskej pomoci, ktorú údajná obeť potrebuje.

5.6 Do pôsobnosti centrálneho koordinátora patrí vedenie registra obvinení proti veriacim prelatúry zo sexuálneho zneužívania maloletých (porov. čl. 2) v súlade s ustanoveniami kán. 1719 KPK, v ktorých prípadoch vikár nariadil vyšetrovanie. Národní koordinátori zaznamenávajú obvinenia prostredníctvom centrálneho koordinátora.

- Po uplynutí 10 rokov od podania obvinenia sa postupuje v súlade s kán. 489 § 2 KPK. Zoznam neobsahuje mená údajných obetí ani obvinených, ale iba dátum prijatia obvinení, druh údajného trestného činu, dátumy začatia a ukončenia predbežného vyšetrovania a konečné rozhodnutie vikára

regionálneho (či poslať spisy vyšetrovania Kongregácii pre náuku viery, alebo či boli obvinenia uznané za nedôveryhodné).

- Spolu s týmto registrom možno tiež uchovávať, bez uvedenia akéhokoľvek mena, skúsenosti z konaní získané na základe rôznych preskúmaných prípadov, ktoré môžu byť dôležité pre budúce prípady.

- Dokumentácia týkajúca sa každého prípadu sa uchováva v archíve Pralatúry v súlade so všeobecnými normami týkajúcimi sa uchovávania tajných dokumentov (porov. KPK, kán. 489, 1719).

III. **HODNOTY, ~~KTORÉ~~ BY SA MALI CHRÁNIŤ**

6. *Po prijatí obvinenia a počas vyšetrovania je potrebné chrániť nasledujúce hodnoty:*

6.1 V záujme zachovania spravodlivosti je potrebné dôsledne dodržiavať príslušné kánonické a svetské normy, pričom sa musia rešpektovať práva všetkých strán.

6.2 Pokiaľ ide o štátnu legislatívu a civilné súdnictvo:

6.2.1 Pri dôslednom rešpektovaní *forum internum* alebo spovedného tajomstva je potrebné vždy dodržiavať ustanovenia svetského práva týkajúce sa oznamovania trestných činov oprávneným orgánom.

6.2.2 Ak štátne orgány vedú v danej veci trestné konanie alebo sa pred štátnym súdom začalo konanie proti obvinenému, nesmie sa takéto konanie ani proces brániť, ani sa nesmie pokúšať ovplyvňovať ich priebeh. S ohľadom na okolnosti prípadu vikár rozhodne, či je vhodné odložiť začatie kánonického predbežného vyšetrovania až do ukončenia konania vedeného orgánmi činnými v trestnom konaní alebo všeobecným súdom.

6.2.3 Bez ohľadu na výsledok vyšetrovania vedeného svetskými orgánmi alebo na konečný rozsudok svetského súdneho konania si Cirkev zachováva právo začať predbežné vyšetrovanie v súlade s KPK, kán. 1717 a týmito normami.

6.3 Treba zabrániť situácii, v ktorej by predbežné vyšetrovanie poškodilo dobrú povesť osôb (porov. KPK, kán. 1717 § 2). Od všetkých, ktorí sa zúčastňujú na predbežnom vyšetrovaní, sa vyžaduje dodržiavanie zásady dôvernosti (prirodzené tajomstvo).

6.4 Vždy je potrebné konať spravodlivo, súcitne a s láskou; je tiež potrebné snažiť sa predchádzať pohoršeniu alebo ho odstraňovať.

6.5 Pokiaľ ide o domnelé obete:

6.5.1 Predpokladaným obetiam treba zabezpečiť primeranú ochranu a ponúknuť im duchovnú a psychologickú pomoc prispôsobenú ich potrebám a okolnostiam prípadu.

6.5.2 Obeti sexuálneho zneužívania, ktorou je maloletá osoba mladšia ako osemnásť rokov, by sa mala duchovná a psychologická pomoc poskytovať v úzkej spolupráci s rodičmi (zákonnými zástupcami) a v prípade obete mladšej ako pätnásť rokov s ich výslovným súhlasom.

6.5.3 S osobou podávajúcou sťažnosť by sa malo zaobchádzať s úctou. V prípadoch, keď je sexuálne zneužívanie spojené s trestným činom proti dôstojnosti sviatosti pokánia (Sst, čl. 4), má sťažovateľ právo požadovať, aby jeho meno nebolo oznámené obvinenému kňazovi (Sst, čl. 24).

6.5.4 Osoba podávajúca sťažnosť by mala byť jasne informovaná o svojom práve oznámiť vec príslušným štátnym orgánom v súlade s platnými predpismi danej krajiny.

6.5.5 Osobe podávajúcej obvinenie treba tiež vysvetliť, že kanonické konanie má vnútrocirkevný charakter.

6.6 Pokiaľ ide o obvineného:

6.6.1 Rešpektuje sa základné právo na obhajobu. V dôsledku toho by mal byť už od fázy predbežného vyšetrovania informovaný o obvineniach a mala by mu byť poskytnutá možnosť vyjadriť sa ku každému z nich, pokiaľ vikár po vypočutí poradného výboru neuzná, že existujú závažné dôvody, ktoré tomu bránia. Uvážlivosť vikára rozhoduje po vypočutí poradného výboru o tom, aké informácie sa obžalovanému poskytnú počas predbežného vyšetrovania.

6.6.2 Ak by vikár usúdil, že existujú dôvody na obmedzenie informácií, ktoré sa poskytujú obvinenému o obvineniach, je potrebné obvinenú osobu informovať, že ak po ukončení predbežného vyšetrovania nebudú obvinenia zamietnuté ako neopodstatnené a bude pokračovať súdne alebo správne konanie, počas tohto konania sa obvinená osoba dozvie o obvineniach a dôkazoch proti nej a bude mať možnosť sa k nim vyjadriť alebo predložiť protidôkazy. Treba ju tiež informovať, že tento spôsob konania sa uplatňuje aj v konaní vedenom svetskými orgánmi, v ktorom obvinení nemajú prístup ku všetkým informáciám zhromaždeným prokurátorom alebo vyšetrovateľom v danej veci, pokiaľ sa nezačne súdne konanie.

6.6.3 Obvinenému a žalobcom sa pripomína, že platí prezumpcia neviny, pokiaľ sa vina nepreukáže.

6.6.4 Obvinenému sa má ponúknuť primeraná psychologická alebo terapeutická pomoc prispôsobená jeho potrebám. Túto pomoc by mal poskytovať odborník, ktorý sa nezúčastňuje na posudzovaní obvinení ani na rozhodovaní v danej veci.

6.6.5 Počas celého disciplinárneho alebo trestného konania je potrebné obžalovanému duchovnému zaručiť spravodlivé a dôstojné zaobchádzanie.

6.6.6 Je potrebné vylúčiť opätovné pripustenie duchovného k verejnému výkonu služby až do ukončenia predbežného vyšetrovania, ak zo zhromaždených dôkazov vyplýva, že existuje obava, že by mohol predstavovať ohrozenie pre maloletých, alebo existuje riziko pohoršenia spoločnosti.

6.6.7 Ak sa po ukončení predbežného vyšetrovania obvinenia nepotvrdili, je potrebné prijať primerané opatrenia na ochranu alebo obnovenie dobrého mena obvineného v súlade s výsledkami vyšetrovania a okolnosťami prípadu (porov. čl. 15.1).

IV. SPÔSOB PREDKLADANIA A PRIJÍMANIA OBVINENÍ

7. *Spôsob podávania a prijímania obvinení*

7.1 Každý, kto zistí potrebu podania obvinenia zo sexuálneho zneužívania maloletého zo strany veriaceho Pralatury (porov. čl. 2.1), by sa mal obrátiť na centrálneho alebo národného koordinátora. Každý veriaci Pralatury, ktorý sa dozvie o prípadoch sexuálneho zneužívania maloletých spáchaných iným veriacim Pralatury, alebo zistí dôvodné podozrenie z takýchto trestných činov, by mal bezodkladne informovať koordinátora, pokiaľ by tým neporušil dôvernosť duchovného vedenia alebo tajomstvo sviatosti zmierenia.

7.2 Centrálny alebo národný koordinátor by sa mal stretnúť s osobou, ktorá podala obvinenie, pokiaľ je to možné, do 24 (dvadsaťštyri) hodín od oznámenia údajného trestného činu.

7.3 Centrálny alebo národný koordinátor sa stretne s rodičmi alebo opatrovníkmi domnelej obete, ak obvinenie nepodajú oni sami.

7.4 Centrálny alebo národný koordinátor sa stretne aj s údajnou obeťou, ak podanie neuskutoční osobne. Predtým by mal zvážiť, či považuje

toto stretnutie za vhodné a mal by získať súhlas rodičov alebo opatrovníkov domnelej obete. Rodičia alebo opatrovníci, prípadne osoby, ktoré oni určia, by mali byť prítomní počas takéhoto stretnutia. Uvedené bezpečnostné opatrenia nie sú potrebné, ak v dôsledku uplynutia času od udalostí, na ktoré sa vzťahujú obvinenia, dosiahla domnelá obeť plnoletosť.

7.5 Ak je poškodená osoba maloletá, prípadný rozhovor s ňou by sa mal uskutočniť s ohľadom na jej vek, zrelosť a psychický stav, za účasti psychológa, ktorý má skúsenosti s prácou s maloletými obeťami sexuálneho násilia. Je potrebné dodržiavať platné predpisy danej krajiny týkajúce sa súhlasu rodičov alebo zákonných zástupcov a vyhnúť sa zbytočnému opakovaniu výsluchov.

7.6 Ak sa uskutočnil rozhovor s maloletou osobou, psychológ vypracuje príslušné stanovisko alebo záznam, ktorý sa zohľadní pri prijímaní ďalších rozhodnutí. Vypracovanie tohto stanoviska nesmie spomaľovať opatrenia potrebné na ochranu maloletého ani plnenie povinností vyplývajúcich z vnútroštátneho práva.

7.7 Centrálny alebo národný koordinátor sa nevyjadruje k vine obvineného ani nepredjímá výsledok predbežného vyšetrovania alebo prípadného ďalšieho konania. Nerozhoduje ani o zodpovednosti za škodu. Oznamovateľovi a poškodenému je však potrebné zabezpečiť možnosť získať informácie o ich právach, vrátane možnosti obrátiť sa na príslušné štátne orgány a využiť nezávislú právnu pomoc.

7.8 Pri rozhovoroch s osobami podávajúcimi oznámenie alebo s údajnou obeťou centrálny alebo národný koordinátor jasne informuje, že v prípade začatia predbežného vyšetrovania vikár zváži uplatnenie primeraných preventívnych opatrení v súlade s článkom 10.8. Tieto opatrenia môžu spočívať v obmedzení výkonu kňazskej služby, ak je obvineným duchovný, alebo v obmedzení účasti na apoštolskej činnosti prelatúry, ak je obvineným laik. O ich rozsahu a trvaní rozhoduje vikár s ohľadom na okolnosti prípadu. Uplatnenie takýchto opatrení neznamená uznanie viny obvineného.

7.9 Centrálny alebo národný koordinátor požiada osoby podávajúce oznámenie, aby mu ho zaslali písomne. Tú istú žiadosť predloží rodičom alebo opatrovníkom domnelej obete, pokiaľ táto nedosiahla plnoletosť. Poskytne im kópiu dotazníka, ktorý tvorí prílohu k týmto normám (príloha 2), ako pomôcku pri vypracovaní spomínaného písomného oznámenia. Ak vzhľadom na vek alebo úroveň vzdelania osoby podávajúcej oznámenie centrálny alebo národný koordinátor usúdi, že daná osoba nie je schopná sama vypracovať takéto písomné oznámenie,

môže sa sám postarať o jeho vypracovanie. Následne ho predloží dotknutej osobe, aby skontrolovala, či správne zachytáva to, čo bolo povedané, a aby tento dokument potvrdila vlastnoručným podpisom. Svoj podpis pripojí aj centrálny alebo národný koordinátor.

7.10 Centrálny alebo národný koordinátor vyhotovuje a uchováva dokumentáciu všetkých rozhovorov s údajnými obeťami, ich rodičmi alebo opatrovníkmi a ďalšími osobami podávajúcimi oznámenie, ako aj písomné správy týkajúce sa týchto oznámení. Táto dokumentácia tvorí súčasť spisu daného prípadu. Informácie o prípade sa postúpia centrálnemu koordinátorovi na účely zapísania do registra, o ktorom sa hovorí v čl. 5.6, ak sú splnené tam stanovené podmienky.

7.11 Ak sa obvinenie týka laického zamestnanca alebo dobrovoľníka inštitúcie, v ktorej prelátstvo dohliada iba na duchovné aspekty tam vykonávanej práce, centrálny alebo národný koordinátor vyzve oznamovateľa, aby podnet predložil vedeniu tejto inštitúcie, ktoré je zodpovedné za konanie svojich zamestnancov alebo dobrovoľníkov, ak oznamovateľ v tomto mieste pracuje (porov. článok 2.2.2). Takéto postúpenie nezbavuje povinnosti informovať príslušné štátne orgány, ak táto povinnosť vyplýva zo zákona.

7.12 Ak sa obvinenia šíria prostredníctvom masových médií, centrálny alebo národný koordinátor kontaktuje osobu, ktorá podala sťažnosť, a požiada ju o podanie formálneho oznámenia.

7.13 Ak sa objavujú anonymné obvinenia, centrálny alebo národný koordinátor informuje vikára, aby ten rozhodol, či sa majú brať do úvahy, alebo nie.

8. *Pomoc údajným obetiam*

Ak sa prijmú obvinenia proti veriacim Prałatury (porov. čl. 2.1) o sexuálnom zneužívaní maloletých, centrálny alebo národný koordinátor po dohode s vikárom bezodkladne informuje rodičov alebo zákonných zástupcov domnelej obete a koordinuje okamžitú pastorálnu pomoc pre domnelú obeť a jej rodinu, pričom zohľadňuje ustanovenia čl. 7.7 a 7.8. Rovnako im v súlade s vikárom poskytuje poradenstvo ohľadom možností získania psychologickej pomoci.

9. *Oznámenie civilným orgánom*

Centrálny alebo národný koordinátor v súlade s vikárom zabezpečuje dodržiavanie platných predpisov danej krajiny týkajúcich sa oznamovania príslušným štátnym orgánom podozrenia zo spáchania trestného činu proti maloletému. Ak platné predpisy vyžadujú bezodkladné oznámenie

príslušných orgánov, konzultácia s vikárom nesmie oddialiť splnenie tejto povinnosti.

V PREDBEŽNÉ VYŠETROVANIE

10. *Začatie predbežného vyšetrovania*

10.1 V okamihu, keď centrálny alebo národný koordinátor prijme oznámenie o sexuálnom zneužívaní, bezodkladne o tom informuje vikára a predloží mu písomnú správu alebo písomné správy o rozhovoroch, ktoré viedol v súvislosti s týmto oznámením s osobou, ktorá podala oznámenie, a s údajnou obeťou alebo jej rodičmi či zákonnými zástupcami. Centrálny alebo národný koordinátor môže predložiť odporúčania, ktoré považuje za vhodné na základe dojmov získaných počas týchto rozhovorov.

10.2 Vikár postúpi informácie poradnému výboru so žiadosťou o stanovisko k danej veci a s otázkou, či je potrebné začať vyšetrovanie. Po vypočutí stanoviska poradného výboru a stanoviska promotora spravodlivosti (porov. KPK, kán. 1722), vikár prijme rozhodnutie, pričom zohľadní, že vyšetrovanie by sa malo začať len vtedy, ak sa oznámenie javí ako pravdepodobné a nie je úplne zbytočné, ako napríklad v prípade, keď obvinený potvrdí, že oznámenie je pravdivé, a prijme zodpovednosť za svoj čin (porov. KPK, kán. 1717). Aj v tomto prípade môže byť vhodné viesť predbežné vyšetrovanie s cieľom objasniť rozsah a okolnosti skutku.

10.3 Ak sa regionálny vikár rozhodne začať vyšetrovanie, vydá dekrét, v ktorom prijme toto rozhodnutie a vymenuje osobu spôsobilú na vykonanie vyšetrovania alebo oznámi, že sa toho ujme sám (porov. KPK, kán. 1717). Hoci o tom vikár rozhoduje voľne, za normálnych okolností je vhodné, aby vymenoval delegáta, ktorý sa vyšetrovaním zaoberá.

10.4 S ohľadom na okolnosti prípadu (počet a stav osôb, ktoré by mali byť vypočuté, charakter údajných udalostí atď.), môže vikár považovať za vhodné, aby v dekréte o začatí predbežného vyšetrovania vymenoval okrem svojho delegáta dvoch vyšetrovateľov, ktorých vyberie spomedzi odborníkov dobre pripravených na úlohy tohto druhu — napríklad advokáta a psychológa alebo sociálneho pracovníka.

10.5 V prípade prípadov prebiehajúcich v Poľsku, ak bude duchovný zadržaný alebo ak súd rozhodne o uplatnení predbežného zadržania alebo iného preventívneho opatrenia voči nemu v súvislosti s obvinením zo spáchania trestného činu uvedeného v kapitole XXV Trestného zákonníka, regionálny vikár by mal o tom informovať tajomníka

generálneho sekretára Poľskej biskupskej konferencie.

10.6 Regionálny vikár pripomína osobe obvinenému zásadu, podľa ktorej je každý človek nevinný, pokiaľ sa nepreukáže jeho vina, a varuje ho, že by nemal komunikovať so sťažovateľom alebo sťažovateľmi, ani s údajnou obeťou alebo jej rodinou, ani s osobami, ktoré môžu byť vypočúvané ako svedkovia. Upozorňuje ho tiež na riziká, ktoré by so sebou nieslo odpovedanie na prípadné otázky zo strany masových médií, a radí mu, aby novinárov odkazoval na kanceláriu vikára prelatúry.

10.7 Cieľom vyšetrovania je zistenie skutkového stavu a okolností, ako aj prípadnej príčetnosti obvineného (porov. KPK, kán. 1717 a Príloha I k týmto normám).

10.8 Povinnosťou vikára je určiť, aké preventívne opatrenia spomedzi tých, ktoré sú stanovené v KPK, kán. 1722, a v KKKW, kán. 1473, by mali byť uložené na ochranu spoločného dobra. V súlade s článkom 19 *Sst* sa takéto opatrenia môžu uložiť po začatí predbežného vyšetrovania. Vikár sa môže obrátiť na poradný výbor so žiadosťou o stanovisko k vhodnosti prijatia takýchto opatrení s cieľom preventívne obmedziť výkon kňazskej služby kňaza, voči ktorému prebieha vyšetrovanie. Z vlastnej iniciatívy môže výbor tiež predložiť takéto odporúčania regionálnemu vikárovi.

11. Priebeh predbežného vyšetrovania

11.1 Vyšetrovatelia menovaní vikárom (porov. čl. 10.4) alebo jeho splnomocnencom, ak vikár nevymenoval vyšetrovateľov, majú rovnaké právomoci a identické povinnosti ako audítor počas procesu (porov. KPK, kán. 1717 § 3 a články 11–12 týchto noriem).

11.2 Osoby, ktoré budú vypočúvané vyšetrovateľmi, sú informované o svojom práve zvoliť si inú osobu, ktorá ich bude sprevádzať. Touto osobou môže byť kanonista alebo advokát.

11.3 Vyšetrovatelia poskytujú kanonistovi, advokátovi alebo inej osobe, ktorú si obvinený a domnelá obeť zvolili za poradcov, informácie, ktoré sú v každom prípade relevantné pre priebeh vyšetrovania (porov. čl. 6.6.1–6.6.2). Ak by obvinený alebo obeť uprednostnili, aby sa zaobišli bez pomoci inej osoby, informácie o priebehu vyšetrovania sa im poskytujú priamo.

11.4 Vyšetrovatelia sa stretávajú s osobou alebo osobami, ktoré podali oznámenie, alebo s obeťou (ak oznámenie podali iné osoby), s obvineným a s každou inou osobou, ktorá môže pomôcť a objasniť skutočnosti, ktorých sa oznámenia týkajú.

11.5 Ak je poškodená osoba stále maloletá, vyšetrovatelia posúdia, či je potrebné ju opätovne vypočuť. V prípade rozhodnutia o vypočutí je potrebné dodržiavať zásady uvedené v článkoch 7.4–7.6 týchto noriem.

11.6 Pred výsluchom obvineného je potrebné ho informovať o obvineniach vznesených proti nemu (porov. čl. 6.6.1–6.6.2) a poskytnúť mu možnosť sa k nim vyjadriť. Ak si to želá, môže odpovedať prostredníctvom osobného listu alebo prostredníctvom kanonika či advokáta. Ak si to želá, môže na obvinenia odpovedať ústne počas stretnutia s vyšetrovateľmi.

11.7 Pri rozhovore s obžalovaným je potrebné mať na pamäti, že obžalovaný nie je povinný priznať sa k trestnému činu a nemožno od neho vyžadovať prísahu (porov. KPK, kán. 1728 § 2).

11.8 Vyšetrovatelia a vypočúvané osoby podpíšu písomný záznam z každého výsluchu po potvrdení, že presne zachytáva to, o čom sa hovorilo. V súvislosti s tým nie je prekážkou, aby boli výsluchy nahrávané na záznamové zariadenie. Ten, kto sa zaoberá prepisovaním týchto nahrávok, by sa mal zaviazať k zachovaniu služobného tajomstva.

12. *Závery a odporúčania vyplývajúce z predbežného vyšetrovania*

12.1 Po ukončení vyšetrovania vyšetrovatelia zvážia:

12.1.1 Či sa obvinenia javia ako pravdepodobné, alebo nie.

12.1.2 Či skutočnosti a okolnosti, ktoré sa objavili v priebehu vyšetrovania, predstavujú trestný čin sexuálneho zneužívania (porov. Príloha 1).

12.1.3 Či sa zdá, že tento trestný čin spáchal obvinený (porov. príloha 1).

12.1.4 Či nedošlo k trestnému činu sexuálneho zneužívania, ale došlo k nerozvážnemu správaniu atď., ktoré nezodpovedá príkladnému správaniu kňaza alebo laika, ktorý sa snaží príkladne žiť svoje kresťanské povolanie.

12.2 Vyšetrovatelia predložia poradnému výboru správu obsahujúcu závery týkajúce sa prípadov uvedených v čl. 12.1. Môžu k nej pridať návrhy a odporúčania, ktoré považujú za vhodné. K tejto správe sú priložené správy o vykonaných výsluchoch (porov. čl. 11.8), ako aj všetky ostatné relevantné dokumenty (listy atď.), ktoré im mohli byť doručené počas vyšetrovania.

12.3 Poradný výbor sa bezodkladne zíde s cieľom posúdiť správu vyšetrovateľov a zhodnotiť, či bolo vyšetrovanie úplné a či prebehlo bez nezrovnalostí. Ak to výbor považuje za potrebné, môže požiadať vyšetrovateľov, aby doplnili

zaslané informácie. Následne výbor predloží vikárovi všetky dokumenty z vyšetrovania a pripojí list, v ktorom uvedie, či súhlasí so závermi vyšetrovateľov a s odporúčaniami, ktoré výbor chce predložiť vikárovi.

12.4 Vedomí si toho, že vyšetrovanie tohto druhu predstavuje ťažkú skúšku tak pre obeť, ako aj pre obvineného, vikár a členovia poradného výboru sa snažia, aby bolo ukončené v čo najkratšom čase, a dbajú na to, aby nedochádzalo k oneskoreniam pri vyšetrovacích výsluchoch ani pri vypracúvaní a predkladaní záverov.

13. *Ukončenie predbežného vyšetrovania vikárom*

13.1 Vikár dôkladne preskúma správy a závery centrálneho alebo národného koordinátora (porov. čl. 10.1), vyšetrovateľov (porov. čl. 12.2) a poradného výboru (porov. čl. 12.3). Ak to považuje za potrebné, môže vec vrátiť poradnému výboru a vyšetrovateľom na objasnenie alebo doplnenie. Ak zozbieraný materiál považuje za dostatočný, pristúpi k ukončeniu predbežného vyšetrovania.

13.2 Ak vikár usúdi, že na základe predbežného vyšetrovania neboli získané dostatočné dôvody na to, aby boli obvinenia považované za pravdepodobné, vydá dekrét o ukončení predbežného vyšetrovania a upustení od ďalšieho konania. V dekréte uvedie, či sa obvinenia ukázali ako nepodložené, alebo či neboli dostatočne potvrdené. Kópiu dekrétu zašle obvinenému, domnelej obeti a poradnému výboru.

13.3 Ak je obvinený duchovný a vikár dospeje k záveru, že obvinenia sú pravdepodobné a že v súvislosti s tým existujú dôvody domnievať sa, že došlo k spáchaniu trestného činu, vikár:

13.3.1 Zašle prelátovi spisy predbežného vyšetrovania, ktoré by mali byť postúpené Kongregácii pre náuku viery (porov. *Sst*, čl. 16).

13.3.2 Zašle písomné oznámenie obvinenému, obeti a poradnému výboru, v ktorom ich informuje, že splnil ustanovenia čl. 13.3.1.

13.3.3 V uvedenom liste vikár uvádza, že obžalovanému sa zakazuje účasť na akejkoľvek činnosti prelatúry, na ktorej sa zúčastňujú maloletí, ako aj vykonávanie akejkoľvek inej pastoračnej činnosti, a že môže vykonávať svoju službu iba v stredisku prelatúry, v ktorom býva.

13.3.4 Vikár tiež informuje o vyššie uvedených skutočnostiach (články 13.3.1 – 13.3.3) ordinára diecézy, v ktorej došlo k údajnému zneužitiu

a v ktorej obžalovaný býva.

13.4 Ak je obvinený laikom a vikár dospeje k záveru, že obvinenia sú pravdepodobné a v dôsledku toho existujú dôvody domnievať sa, že došlo k spáchaniu trestného činu, vikár:

13.4.1 Zohľadní priebeh a výsledky konania vedeného príslušnými štátnymi orgánmi, ak bolo takéto konanie začaté. V prípade, že takéto konanie neprebieha, prijme primerané rozhodnutia v rámci svojich právomocí na základe zistení predbežného vyšetrovania a pri rešpektovaní platných právnych predpisov.

13.4.2 Zakazuje obvinenému účasť na akejkoľvek činnosti prelatúry, na ktorej sa zúčastňujú maloleté osoby.

13.4.3 Zašle písomné oznámenie obvinenému, obeti a poradnému výboru, v ktorom ich informuje, že splnil ustanovenia článku 13.4.2.

13.4.4 O vyššie uvedenom (články 13.4.1 – 13.4.3) informuje aj ordinára diecézy, v ktorej došlo k údajnému sexuálnemu zneužívaniu a v ktorej obžalovaný býva.

VI. PASTORAČNÁ ODPOVEĎ PO UKONČENÍ PRELIMINÁRNEHO VYŠETROVANIA

14. Pastoračná reakcia voči obeti

14.1 Vikár alebo ním poverená osoba sa stretne s obeťou alebo s jej rodičmi či opatrovníkmi, ak je obeť maloletá, aby ich informoval o výsledku vyšetrovania. Vikára alebo jeho zástupcu, ako aj obeť, sprevádza ďalšia osoba. Po takomto stretnutí vikár spolu s prítomnou osobou vyhotoví služobnú správu, ktorú podpíšu a uložia v archíve.

14.2 Ak bolo predbežné vyšetrovanie ukončené z dôvodu nedostatku dostatočných dôvodov na ďalšie konanie, je potrebné o tom informovať oznamovateľa a údajnú obeť a vysvetliť, či boli obvinenia považované za nepodložené, alebo či neboli dostatočne potvrdené. Týmto osobám je potrebné naďalej preukazovať úctu a pochopenie a ponúknuť pomoc primeranú okolnostiam prípadu.

14.3 Ak sa obvinenie ukázalo ako pravdepodobné, informuje sa o tom obeť a osoby, ktoré podali oznámenie, ak tak urobili iné osoby. Obeti a, ak sa to javí ako potrebné, jej rodine sa navrhuje duchovná starostlivosť vo forme

taká, ktorá sa javí ako najvhodnejšia vzhľadom na okolnosti. Nehovorí sa nič, čo by mohlo byť chápané ako uznanie viny obvineného alebo predpoklad takejto viny zo strany cirkevných orgánov. Až po súdnom alebo správnom konaní, ktoré nasleduje po predbežnom vyšetrovaní alebo inom kanonickom konaní, ak by sa konanie neuskutočnilo (porov. čl. 17 – 22), možno hovoriť o vine (porov. Príloha I, B).

15. *Pastoračná reakcia voči obvinenému*

15.1 Ak sa po ukončení predbežného vyšetrovania obvinenia nepotvrdili, vikár prijme primerané opatrenia na ochranu alebo obnovenie dobrého mena obvineného, pričom zohľadní výsledky vyšetrovania a okolnosti prípadu. Najmä ak sa zistilo, že obvinenia boli nepodložené alebo nepravdivé, vikár prijme všetky primerané opatrenia na nápravu škody spôsobenej dobrému menu tejto osoby. Tieto opatrenia môžu zahŕňať okrem iného:

15.1.1 príslušné vyhlásenie informujúce o ukončení vyšetrovania a jeho výsledkoch, pri rešpektovaní práv všetkých dotknutých osôb, a v prípade kňaza – obnovenie možnosti vykonávať duchovnú službu, ak neexistujú iné prekážky;

15.1.2 Návšteva vikára v apoštolských dielach, v ktorých pracuje obvinená osoba, s cieľom odovzdať tú istú informáciu osobám, ktoré v týchto miestach pracujú alebo sa na nich podieľajú;

15.1.3 Poskytnutie duchovnej a psychologickej pomoci neprávom obvinenému, aby sa mohol zotaviť z prípadnej psychickej traumy.

15.2 Ak sa po ukončení predbežného vyšetrovania obvinenie javí ako pravdepodobné, okrem vykonania opatrení uvedených v čl. 13.3.2 alebo 13.4.3, vikár môže obvineného vyzvať, aby sa dobrovoľne podrobil lekárskemu a psychologickému vyšetreniu u odborníkov, ktorých vikár a obvinený považujú za vhodných. Vikár tiež dbá na to, aby bola obvinenému ponúknutá duchovná starostlivosť primeraná okolnostiam, v ktorých sa nachádza.

16. *Pastoračná reakcia voči ostatným osobám dotknutým touto záležitosťou*

16.1 Sexuálne zneužívanie hlboko zasahuje rodinu obete. Môže sa stať, že obeť musí čeliť odmietnutiu vo svojom okolí, zatiaľ čo jej rodičia si môžu vyčítať nedostatočnú starostlivosť o deti. Vikár hľadá spôsob, ako pomôcť pri prekonaní prípadnej psychickej traumy a

duchovnej ujmy.

16.2 Môže sa stať, že ten, kto sa dopustil zneužívania, je osobou veľmi obľúbenou v prostredí, v ktorom sa tieto udalosti odohrali. Reakcie ľudí, ktorí ho poznajú, môžu zahŕňať hnev, sklamanie, znechutenie, pocit zrady, neochotu uveriť tomu, čo počujú, bolesť a súcit s obeťou atď. Cirkevné orgány by mali starostlivo zvážiť najvhodnejšie pastoračné a psychologické opatrenia, aby čelili týmto duševným stavom.

16.3 V prípade konaní vedených v Poľsku, ak bude duchovný zadržaný alebo ak súd rozhodne o uplatnení predbežného zadržania alebo iného preventívneho opatrenia voči nemu v súvislosti s obvinením zo spáchania trestného činu uvedeného v kapitole XXV Trestného zákonníka, regionálny vikár by mal o tom informovať generálneho tajomníka Poľskej biskupskej konferencie.

VII KANONICKÁ ODPOVEĎ NA POTVRDENÉ TRESTNÉ ČINY SEXUÁLNEHO ZNEUŽÍVANIA VOČI NEPLNOLETÝM

17. Ak je ojedinelý čin sexuálneho zneužívania voči maloletému zo strany veriaceho Pralatury priznaný páchateľom alebo potvrdený v kanonickom, súdnom alebo mimosúdnom konaní, ktoré prebehlo v súlade s právnymi normami, vikár posúdi, či je páchateľ spôsobilý naďalej zotrvať v Pralature.

18. S ohľadom na príslušné normy štatútov prelatúry (porov. *Štatúty*, 28–35) vikár môže navrhnúť páchateľovi zneužitia, aby požiadal preláta o uvoľnenie z členstva v prelatúre (porov. *tamže*, 31), alebo môže navrhnúť prelátovi vylúčenie danej osoby z prelatúry. Vo všetkých týchto prípadoch je potrebné rešpektovať práva, ktoré páchateľovi zneužitia priznávajú štatúty Opus Dei a kánonické právo.

19. Pokiaľ ide o kánonické tresty ukladané kňazom alebo diakonom, ktorí spáchajú tento trestný čin, treba uplatňovať ustanovenia *Sst*, čl. 6 § 2, čl. 21 § 2 (porov. Kongregácia pre náuku viery, Okružný list z 3. mája 2011, II).

19.1 Kňaz alebo diakon, ktorý spáchal čin sexuálneho zneužívania voči maloletému, môže kedykoľvek požiadať o dispens od povinností vyplývajúcich z prijatých svätení.

19.2 V mimoriadne závažných prípadoch môže prelát Opus Dei prostredníctvom Kongregácie pre náuku viery môže priamo predložiť pápežovi na rozhodnutie vylúčenie obvineného z kňazského stavu alebo jeho odvolanie z úradu spolu s dispenzáciou od celibátu, ak je spáchanie trestného činu zjavné a po tom, čo bola obvinenému poskytnutá možnosť obhajoby (porov.

Sst, čl. 21 § 2 a čl. 2°).

20. Ordinár diecézy, v ktorej došlo k trestnému činu, je informovaný o rozhodnutí vo veci.
21. Je potrebné vylúčiť opätovné pripustenie duchovného k verejnému výkonu služby, ak môže predstavovať ohrozenie pre maloletých alebo ak existuje riziko pohoršenia spoločenstva (porov. Kongregácia pre náuku viery, Okružný list z 3. mája 2011, III, i).
22. Žiadnemu kňazovi ani diakonovi pralatury, ktorý spáchal čin sexuálneho zneužívania voči maloletému, nemožno zveriť úlohy vlastné kňazskej alebo diakonovej službe v inej jednotke cirkevnej správy, ani ho do nej preložiť na účely vykonávania úradných povinností, pokiaľ predtým vikár podrobne neinformuje ordinára tejto jednotky o spáchanom trestnom čine sexuálneho zneužívania a o všetkých ďalších informáciách, ktoré naznačujú, že kňaz alebo diakon predstavoval alebo môže predstavovať nebezpečenstvo pre deti alebo mládež.

A. Mostowski-Dąbrowski

3.11.2026